

Biokaasulaitoksen asemakaava

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Sonkajärven kunta

4.3.2024

P50531

4.3.2024

2 Suunnittelun tavoitteet ja tarkoitus

Asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa biokaasulaitoksen sijoittuminen suunnittelualueelle. Suomen Lantakaasu Oy suunnittelee alueelle biokaasulaitosta, joka käyttää raaka-aineina maatalouden sivuvirtoja. Biokaasulaitoksella tuotetaan lähialueen mautilojen lannasta paineistettua biokaasua (CBG, compressed biogas) ja se kuljetetaan keskuslaitokselle Kiuruvedelle nesteytettäväksi. Suunnittelualueelle suunnitellulla laitoksella pystyttäisiin hyödyntämään vuosittain n. 34 500 tonnia lähimautilojen sivuvirtoja, joista n. 80–90 % lantasyötettä ja loput peltobiomassoja, joista syntyy vuosikapasiteettina enintään n. 10 GWh paineistettua biokaasua.

Suomen Lantakaasu Oy on jättänyt joulukuussa 2023 Sonkajärven kunnalle aloitteen alueen asemakaavoittamiseksi. Sonkajärven kunnanhallitus on päättänyt alueen asemakaavoittamisen käynnistämisestä 11.12.2023 § 270.

3 Suunnittelualueen lähtökohdat

3.1 Suunnittelualueen nykytila

Suunnittelualueen pohjoisosassa on metsää ja eteläosassa peltoa. Alue rajautuu valtatie 5:een. Alueen länsipuolella kulkee voimajohtolinja. Lähimmät asuinrakennukset sijoittuvat alueen itä- ja pohjoispuolelle noin 500 metrin etäisyydelle suunnittelualueesta. Alue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella.

Kuva 2. Ortokuva suunnittelualueesta ja sen lähiympäristöstä. Suunnittelualueen likimääräinen raja-
aus keltaisella ja kiinteistöjaotus punaisella. Aluerajausta tarkennetaan suunnittelun edetessä.

4.3.2024

3.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Alueidenkäyttötavoitteet tulee ottaa huomioon ja niitä tulee edistää kaavoituksessa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat seuraavia asiakokonaisuuksia:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.

Luodaan edellytykset vähähiiliselä ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.

Tehokas liikennejärjestelmä

Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.

Enhkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.

Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämissedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.

Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.

Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.

4.3.2024

Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäaluiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

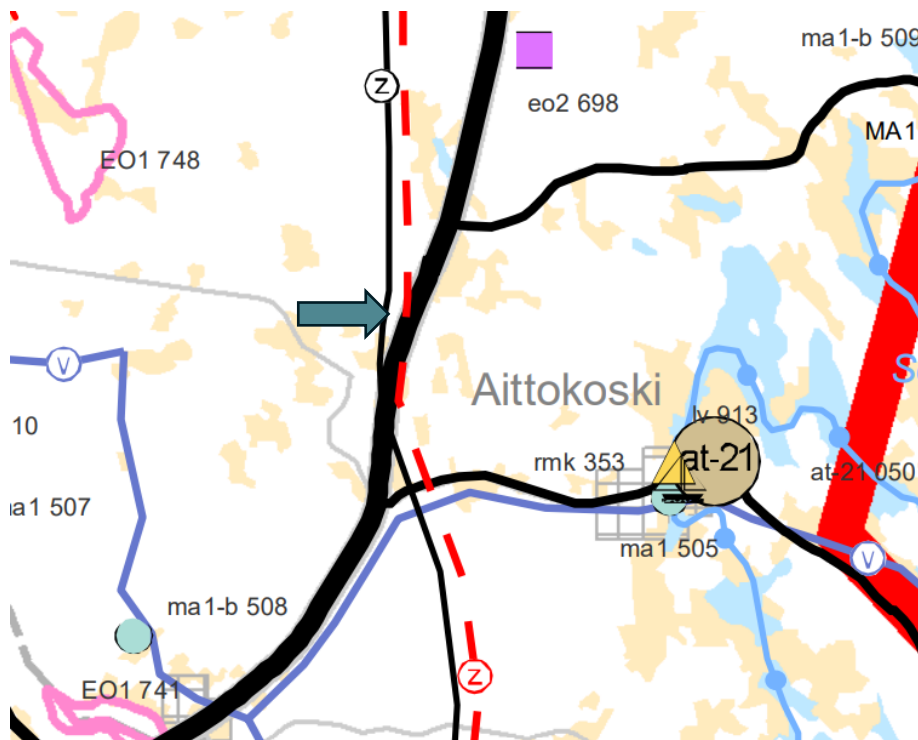
Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.

Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

3.3 Maakuntakaava

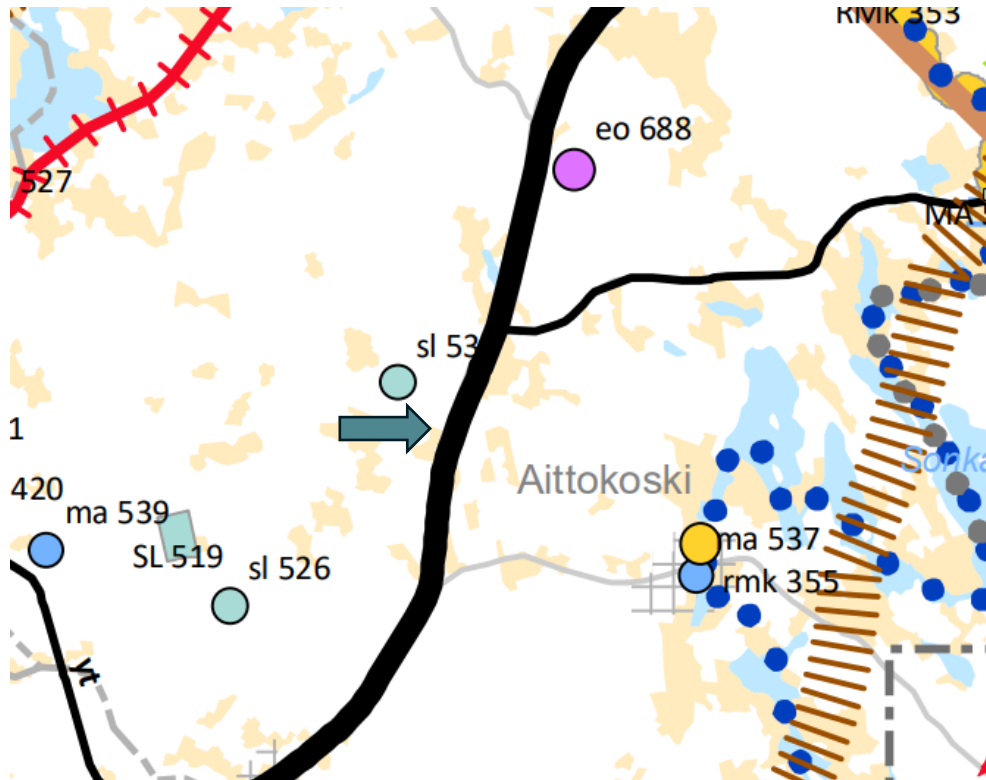
Suunnittelualueella on voimassa Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 (vahvistettu 2011, muutokset -14, -16, -18), Pohjois-Savon tuulivoimamaakuntakaava (vahvistettu 2014, muutokset -16 ja -18), Pohjois-Savon kaupan maakuntakaava 2030 (vahvistettu 2016, muutokset -18) ja Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 1. vaihe (hyväksytty 2018). Voimassa olevissa maakuntakaavoissa suunnittelualue sijoittuu laajalle viitostien kehittämisvyöhykkeelle. Suunnittelualueen lähelle on osoitettu valtatie ja sähkösiirtolinjoja (oleva ja suunniteltu).

Kuva 2. Ote Pohjois-Savon yhdistelmämaakuntakaavasta. Suunnittelualueen likimääräinen sijainti on merkitty sinivihreällä nuolella.

4.3.2024

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaihe on tullut vireille 26.8.2019 ja kaavaehdotus on pidetty nähtävillä tammi-helmikuussa 2024. Kaavaehdotuksessa suunnittelualue sijoittuu viitoskäytävän kehittämisvyöhykkeelle ja maaseudun kehittämisvyöhykkeelle (ruuantuotannon ydinalue).

Kuva 3. Ote Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaiheen kaavaehdotuksesta. Suunnittelualueen likimääräinen sijainti on merkitty sinivihreällä nuolella.

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 3. vaihe on tullut vireille ja kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on pidetty nähtävillä vuodenvaihteessa 2023–2024. Kaavassa käsitellään mm. seuraavia teemoja: vähittäiskaupan seudullisesti merkittäviin suuryksikköihin liittyvät muutostarpeet sekä aurinkovoiman sijoittuminen ja vetytalouden maakuntakaavalliset tarpeet. Läpileikkaava teema on ilmastonmuutos.

3.4 Yleis- ja asemakaavat

Suunnittelualueella ei ole voimassa yleiskaavoja tai asemakaavoja.

3.5 Maanomistus

Suunnittelualue on yksityisessä omistuksessa. Suomen Lantakaasu Oy on hankkimassa suunnittelualueen määräalan kiinteistöistä 762-414-5-17 ja 762-411-4-45 omaan omistukseensa.

4.3.2024

3.6 Rakennusjärjestys

Sonkajärven kunnan rakennusjärjestys on hyväksytty kunnanvaltuustossa 23.9.2019 § 35.

4 Kaavan vaikutusten arviointi ja selvitykset

4.1 Vaikutusten arviointi

Asemakaavan toteuttamisen vaikutuksia arvioidaan kaavaprosessin aikana jäljempänä esitetyn jaottelun pohjalta. Asemakaavan alueeseen voi kohdistua vaikutuksia myös suunnittelualueen ulkopuolelta, ja osa kaavan vaikutuksista voi ulottua varsinaista suunnittelualueetta laajemmalle. Vaikutusalue määritellään kunkin vaikutuksen kohdalla yksilöllisesti, sillä arvioitavat vaikutukset ovat luonteeltaan erilaisia. Lisäksi selvitetään mahdollisten haittojen lieventämismahdollisuudet. Kaavan vaikutusten arvioinnissa hyödynnetään kaavaprosessin aikana tuotettavia selvityksiä. Kaavan vaikutusten arvioinnin osa-alueet voivat tarkentua kaavatyön edetessä.

Ekologiset vaikutukset

- Maa- ja kallioperä
- Luonnonympäristö (kasvi- ja eläinlajit)
- Luonnon monimuotoisuus
- Pinta- ja pohjavesi

Vaikutukset ilmastoon ja energiaan

- Ilmasto
- Energiantuotanto ja -talous

Taloudelliset vaikutukset

- Aluetalous
- Infraverkon toteutuskustannukset
- Maa- ja metsätalous
- Yritystalous

Liikenteelliset vaikutukset

- Liikenneverkko (ajoneuvo-, joukko- ja kevyt liikenne)
- Liikennemäärät, liikenteen toimivuus ja liikenneturvallisuus
- Liikennemelu ja ilmanlaatu

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

- Seudullisten suunnitelmien ja maakuntakaavan toteutuminen
- Yhdyskuntarakenne
- Rakennukset ja rakenteet
- Yhdyskuntateknisen huollon verkostot

Sosiaaliset vaikutukset

- Ihmisten elinolot ja elinympäristö
- Arjen sujuvuus ja virkistysmahdollisuudet

4.3.2024

Kulttuuriset vaikutukset

- Kiinteät muinaisjäännökset
- Maisema
- Rakennettu kulttuuriympäristö

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen

4.2 Selvitykset

Hanketoimija on hakenut Pohjois-Savon ELY-keskuksesta YVA-menettelyn (ympäristövaikutusten arviointimenettely) tarveharkintapäätöstä. Pohjois-Savon ELY-keskus on tehnyt 13.2.2024 YVA-lain 13 §:n mukaisen päätöksen, jonka mukaan hanke ei edellytä YVA-menettelyn suorittamista.

Hanketta varten on laadittu seuraavat suunnitelmat ja selvitykset:

- Suomen Lantakaasu Oy:n suunnitteleman Sonkajärven biokaasulaitoksen YVA-tarveharkinta (Doranova 15.11.2023)
- Asemapiirros (Doranova 1.9.2023)
- Suomen Lantakaasu Oy:n Sonkajärven biokaasulaitoksen hajun leviämismallinnus (A-insinöörit 27.10.2023)
- Suomen Lantakaasu Oy:n Sonkajärven biokaasulaitoksen melun leviämismallinnus (A-insinöörit 27.10.2023)
- Luontolausunto (Sweco 30.10.2023)
- Liito-orava- ja viitasammakkoselvitys (Sweco 30.6.2023)
- Pohjois-Savon ELY-keskuksen liikennevastuualueen lausunto naapurina, biokaasulaitoksen satelliittilaitoksen rakentaminen Kajaanintie (Vt 5), Sonkajärvi (POSELY 29.9.2023)
- Perustilaselvitys (Sweco 15.12.2023)

5 Osallistuminen ja vuorovaikutus

5.1 Osalliset

Osallisia ovat ne, joiden asumiseen, työhön tai muihin oloihin valmisteilla oleva kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Osallisia ovat myös viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa kaavoitus käsittelee.

- kaavan vaikutusalueen asukkaat
- yritykset ja elinkeinonharjoittajat
- virkistysalueiden käyttäjät
- kaavan vaikutusalueen maanomistajat ja -haltijat

Sonkajärven kunnan viranomaiset ja hallintokunnat:

- tekninen lautakunta
- rakennusvalvonta

4.3.2024

- Sonkajärven ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon palvelut / Iisalmen kaupunki

Viranomaiset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

- Pohjois-Savon ELY-keskus
- Pohjois-Savon liitto
- Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
- Pohjois-Savon pelastuslaitos
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Alueella toimivat yhdistykset ja yhtiöt:

- Savon Voima Verkko Oy
- Kauppilanmäen vesiosuuskunta
- alueen teleoperaattorit
- muut ilmoituksensa mukaan

Osallisten luetteloon tehdään korjauksia ja lisäyksiä tarpeen mukaan suunnittelun edetessä.

5.2 Osallistuminen

Osallisilla on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä (MRL 62 §).

Osallisilla ja kuntalaisilla on oikeus antaa kaavasta mielipide valmisteluvaiheen aineiston ja kaavaluonnoksen nähtävilläoloaikana ja muistutus kaavaehdotuksen nähtävilläoloaikana. Annettuihin mielipiteisiin ja muistutuksiin laaditaan vastineet.

Asemakaavan vireilletulon yhteydessä on laadittu tämä MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) on esitelty kaavan laatimisessa noudatettavat osallistumis- ja vuorovaikutusmenetelmät, kerrottu kaavoituksen päättövaiheet, suunnittelun eteneminen ja alustava aikataulu sekä kuvattu kaavan yhteydessä laadittavat selvitykset ja vaikutustenarvioinnit.

4.3.2024

6 Suunnittelu- ja päätöksentekovaiheet sekä aikataulu

6.1 Kaavoituksen vireilletulo

Kaavoitus on käynnistetty Sonkajärven kunnanhallituksen päätöksellä 11.12.2023 § 270.

Kaavan vireilletulosta sekä osallistumis- arviointisuunnitelman asettamisesta nähtäville kuulutetaan julkisesti paikallislehdessä sekä kunnan internetsivuilla. Aineisto on nähtävillä Sonkajärven ja Sukevan asiointipisteillä sekä kunnan internetsivuilla.

Osallisilla ja kuntalaisilla on mahdollisuus esittää nähtävilläoloaikana mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta joko kirjallisesti tai suullisesti. Kirjalliset mielipiteet on toimitettava Sonkajärven kunnalle kirjeitse tai sähköpostilla ennen nähtävilläolon päättymistä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydetään lausunnot viranomaisilta. Saatu palaute käsitellään koosteeksi ja lausuntoihin sekä mielipiteisiin annetaan vastineet.

6.2 Asemakaavan valmisteluvaihe

Alustava aikataulu: kevät 2024

Kunnanhallitus päättää kaavan valmisteluvaiheen aineiston (osallistumis- ja arviointisuunnitelma, kaavaluonnos, kaavaselostus ja erillisselvitykset) asettamisesta nähtäville. Nähtäville asettamisesta kuulutetaan julkisesti paikallislehdessä sekä kunnan internetsivuilla. Aineisto on nähtävillä Sonkajärven ja Sukevan asiointipisteillä sekä kunnan internetsivuilla.

Osallisilla ja kuntalaisilla on mahdollisuus esittää nähtävilläoloaikana mielipiteensä valmisteluvaiheen aineistosta joko kirjallisesti tai suullisesti. Kirjalliset mielipiteet on toimitettava Sonkajärven kunnalle kirjeitse tai sähköpostilla ennen nähtävilläolon päättymistä. Valmisteluvaiheen aineistosta pyydetään lausunnot viranomaisilta. Saatu palaute käsitellään koosteeksi ja lausuntoihin sekä mielipiteisiin annetaan vastineet.

6.3 Asemakaavan ehdotusvaihe

Alustava aikataulu: syksy 2024

Kunnanhallitus päättää ehdotusvaiheen aineiston asettamisesta nähtäville. Nähtäville asettamisesta kuulutetaan julkisesti paikallislehdessä sekä kunnan internetsivuilla. Aineisto on nähtävillä Sonkajärven ja Sukevan asiointipisteillä sekä kunnan internetsivuilla.

Osallisilla ja kuntalaisilla on mahdollisuus antaa nähtävilläoloaikana muistutus ehdotusvaiheen aineistosta. Kirjalliset muistutukset on toimitettava Sonkajärven kunnalle kirjeitse tai sähköpostilla ennen nähtävilläolon päättymistä. Ehdotusvaiheen aineistosta pyydetään lausunnot viranomaisilta. Saatu palaute käsitellään koosteeksi ja lausuntoihin sekä muistutuksiin annetaan vastineet.

4.3.2024

6.4 Asemakaavan hyväksymisvaihe

Alustava aikataulu: loppuvuosi 2024

Kunnanhallitus käsittelee lausuntojen ja vaikutusten arvioinnin sekä mahdollisten muistutusten avulla täsmentyneen kaavaehdotuksen ja kunnanvaltuusto päättää kaavan hyväksymisestä.

Asemakaava tulee voimaan, kun hyväksymistä koskeva päätös on lainvoimainen ja se on kuulutettu. Kaavan voimaantulosta kuulutetaan kunnan internetsivuilla <https://www.sonkajarvi.fi/fi/hallinto-paatokseteko-ja-talous/viralliset-kuulutukset> ja paikallislehdessä.

Aikataulu täydentyy ja tarkentuu suunnittelun edetessä.

4.3.2024

7 Yhteystiedot

Sonkajärven kunta

Sonkajärven asiointipiste
Lepokankaantie 2
74300 Sonkajärvi

tekninen johtaja Ville Kamaja
040 675 0042
ville.kamaja@sonkajarvi.fi

Kirjalliset mielipiteet ja muistutukset osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta voi lähettää myös sähköpostilla: sonkajarvi@sonkajarvi.fi

Kaavaa laativa konsultti:

FCG Finnish Consulting Group Oy

Projektijohtaja Julia Virkkala
puh. 040 086 2592
julia.virkkala@fcg.fi

Suomen Lantakaasu Oy

Project Development Manager Sandra Udd-Hildén
puh. 040 730 5491
Sandra.udd-hilden@st1.com

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään ja tarvittaessa muutetaan suunnittelun edetessä.